

SLOVENSKI POROČEVALEC

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENIJE

Ljubljana, sreda 23. maja 1951

LETO XII, ŠT. 119 / POSAMEZNA STEVILKA 5 DIN

UDELEŽBA DELAVCEV NA DOBIČKU PODJETJA

Ekonomske ukrepe, ki se že izvajajo v našem gospodarstvu, posebno pa tiste, ki bodo v kratkem uvedeni z novim finančnim sistemom, omogočajo ne le poslovno in finančno osamosvojitve podjetij ter udržiteljav načela gospodarstva in rentabilnosti v poslovanju, marveč pomenijo tudi korenito spremembo v odnosih delavcev do podjetij in razširjenje pravic delavskih svetov in upravnih odborov.

Z novim finančnim sistemom bo vsakemu delavcu delovna odvisna ne samo od njegovega prizadevanja oziroma od doseženega delovnega učinka; njegovi prejemki bodo hkrati odvisni od gospodarsko-financiarnih uspehov podjetja. To pomeni, da bo vsak član kolektiva zainteresiran na uspešnem poslovanju podjetja kot celote. Poleg plače za opravljeno delo bo delavec dobil dopolnilno nagrado oziroma dopolnilno plačo, če bo podjetje bolj uspevalo in bo doseglo večji dobiček. Zato bo vsakemu članu kolektiva od tega, da se v podjetju dobro gospodari, da bo delo vsakega posameznika koristno. Potegoral se bo torej za uspeh vsega podjetja. Borba proti potratnosti, prevelikim upravnim stroškom, birokraciji in neproduktivnemu delu, proti lenuhom in zabušantom bo postala stvar vsega kolektiva in vsakega posameznika.

Svoj vpliv na poslovanje celotnega podjetja bodo člani delovnega kolektiva uresničevali s posredovanjem delavskih svetov in upravnih odborov, ki bodo šele v novih pogojih dobili svoj pravi ekonomski pomen. Tako bo delavec postal zavesten voditelj proizvodnje in gospodarstva. Interes vsakega delavca bo, da se podjetje razvija, modernizira in izpopolnjuje, da obratuje racionalno in s čim manjšimi stroški, saj bo vsaka pocenitev proizvodnje prinesla kolektivu nove možnosti, da si zboljša življenjske pogoje. Podjetje bo v bodoče samostojno razpolagalo s pretežnim delom dosežene akumulacije, stvar delavskega sveta in upravnega odbora pa bo, kako bo porabil to akumulacijo za investicije, za dvig družbenega standarda kolektiva oziroma za izplačilo dopolnilnih nagrad ali plač v obliki udeležbe na dobičku. Podjetja bodo tudi sama planirala svoje investicije in svojo proizvodnjo glede na možnosti in potrebe trga, seveda s to omejitvijo, da se bodo morala držati okvirja osnovnih planskih proporcij.

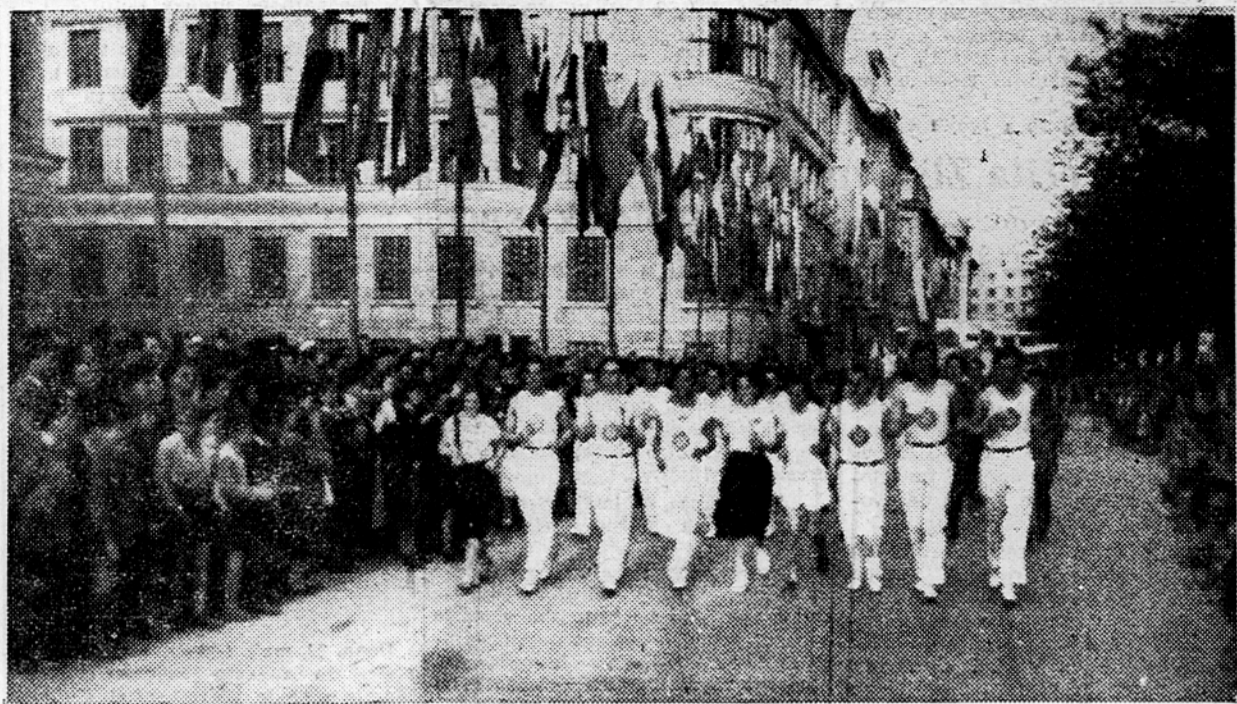
Novi sistem gospodarjenja nujno sledi iz novega načina upravljanja gospodarstva po delovnih kolektivih, ki kvalitativno spreminjajo odnos delavca do podjetja. Dosedanji način nagradjenja po delovnem učinku je sicer pravičen in ga bomo tudi v bodoče obdržali, vendar se kvalitativno še ni mnogo razlikoval od meznega odnosa v kapitalističnem podjetju, ker delavec ni bil neposredno udeležen pri razdelitvi presežka dela — akumulacije, ki je šla skoraj v celoti v korist skupnega fonda, iz katerega je razpoložljiva sredstva razporejala vrhovna državna uprava brez sodelovanja tistih delavcev, ki so akumulacijo ustvarili. Na dosedanj stopenj razvoja v socializmu pa je bil ta sistem potreben, čeprav je slabši interes delovnega kolektiva za rentabilno poslovanje. To je prišlo do izraza v enostranski borbi za izpolnitev planskih nalog po količini, pogosto na škodo kvalitete ali brez oziroma proizvodnje na stroške oziroma potrebe trga. Tudi sistem avtomatičnega plačevanja v gospodarstvu, po katerem podjetju ni bilo treba skrbeti, kako bo s plačilom faktur, ali bo imelo potrebna sredstva za plačila, ali stroški krijejo dohodek itd. je po svoje pripomogel, da podjetja niso kazala dovolj skrbni za finančne rezultate poslovanja. Upravni ukrepi, s katerimi smo skušali odpraviti te slabosti (gotovinski plan, določanje fonda plač itd.) pa so pogosto ovirali pravičen razvoj podjetij.

Po novem sistemu bo vsična nagrade za delo v načelu odvisna od

gospodarsko finančnega rezultata poslovanja. V okviru fonda plač bodo podjetja planirala temeljne plače z različnimi dodatki (za posebne delovne pogoje, za prihranke, za kvaliteto in podobno); kalkulacija lastne cene izdelka, v kateri bodo upoštevana plača na podlagi normativov dela, pa bo po odobritvi pristojnega državnega organa osnova, na podlagi katere bo banka dajala podjetju denarna sredstva za plače v razmerju z doseženo proizvodnjo. Novi plačilni sistem računa tudi z možnostjo, da delavci in nameščenici prejema manjšo plačo, če podjetje prekorači lastno ceno po odobreni kalkulaciji. Da ne bodo prehodne težave povzročile znižanja plač, bo imelo podjetje rezervni sklad, v katerega se bo stekal določen odstotek dobička. V vsakem primeru pa bo delavec in nameščenec zagotovljena minimalna plača ne glede na finančni rezultat poslovanja podjetja.

Druge oblike prejemkov delavcev in nameščenic v podjetju pa bo udeležba na dobičku. Za ta izplačila bo služil določen odstotek doseženega dobička. Taka dodatna plača iz dobička se bo odmerjala članom kolektiva individualno, se pravi v razmerju z deležem, ki ga je vsak posameznik prispeval k izpolnitvi nalog v času, v katerem je bil dobiček dosežen. Kot merilo za to udeležbo na dobičku bodo služili obračunani prejemki osnovnih plač, zlasti v tistih primerih, kjer se osnovna plača obračuna po delovnem učinku.

Odvisnost plač od gospodarsko finančnega uspeha podjetja se bo torej dosegla po eni strani s tem, da bo izplačilo obračunanih plač odvisno od uresničenja planirane lastne cene, po drugi strani pa z udeležbo delovnega kolektiva pri doseženem dobičku podjetja. Tako bo nastala ekonomska zainteresiranost vsakega člana kolektiva na uspehu in razvoju podjetja. Novi sistem bo imel brez dvoma daljnosežne posledice za ves nadaljnji razvoj naših podjetij in našega gospodarstva v smeri rentabilnosti in gospodarnosti, delovnim kolektivom pa se bodo z udeležbo na dobičku odpirale nove možnosti za povečanje dohodkov in dvigu življenjskega standarda.

Čestitke slovenskega ljudstva maršalu Titu

Slovesen in prisrčen je bil večer sprejem Titove stafete v Ljubljani. Slovesen po zunanji podobi, saj je le redkokdaj na prostoru pred ljubljanskim Narodnim domom tolikšna množica praznično razpoložena prebivalstva, prisrčen pa zaradi preprostosti in ljubečnosti, s katero so izbrani odposlanci ljudstva in armade izročali štafetne palice predsedniku vlade Mihi Marinku in predstavniku Jugoslovanske armade generalmajorju Petru Stantetu, ki sta ob navzočnosti članov vlade in Centralnega komiteja Komunistične partije Slovenije ter zastopnikov množičnih in fizikalnih organizacij sprejemala čestitke k 59. rojstnemu dnevu maršala Tita.

Nič čudnega ni, če je ob tej veliki in nenavadni slovesnosti komu od nosilcev štafetnih palic pred mikrofonom za trenutek zastala beseda, če ni mogel z govorom lepo oblikovati čustev, ki so mu vrela iz srca, saj so vsi vedeli, da je v njih ena sama goreča želja za srečo, blagor in zdravje našega voditelja, maršala Tita. To so v bolj ali manj izbranih besedah povedali učenka fine mehanike Sonja Rozmanova, zastopnica demokratskega prebivalstva Trsta Liličana Miškulin, idrijski rudar Ivan

Maver, vrtnec na naftnih poljih Vinoko Slibar, nosilec koroške stafete, kmečko dekle iz Zeleznih dveri, mali pionir iz Ljubljane, borcev in oficirjev Jugoslovanske armade in vsi ostali izmed dvajsetice, ki so imeli častno nalogo spregovoriti v imenu delovnega ljudstva Slovenije in čuvarjev naše varnosti.

Nič bolj naravnega ni od brezmejne ljubezni našega ljudstva do maršala Tita, saj imamo voditelja, kakršnega ne najdemo nikjer na svetu. V njem so vteleseni napor delovnih ljudi in njihovo stremeljenje za napredkom. Pod njegovim vodstvom bomo ohranili toliko želen mir in razvili oblike resnične ljudske demokracije, je v imenu Izvršnega odbora Osvobodilne fronte nagovoril zbrano množico predsednik vlade Miha Marinko. Vsem je govoril iz srca, ko je tolmačil veliko veselje in zadovoljstvo prebivalstva, srečno prestani bolezn voditelja naših narodov. Tihe želje za njegovo zdravje so se pridruževale čestitkam, ki jih je predsednik vlade v imenu slovenskega ljudstva izročal nosilecem štafetnih palic za maršala. Tudi zagovornik generalmajorja Stanteta, da bomo kakor doslej neumorno krepili borbeno sposobnost in enotnost naših

narodov, je podprl trden sklep navzočih, boriti se z vsemj silami za naš najvišji smoter — za resničen mir in blagostanje delovnih ljudi.

Ljubzen in vdanost slovenskega ljudstva do maršala Tita bosta ob njegovem rojstnem dnevu naše najdražje darilo, ki ga bo gotovo vesel. In to dvoje so poleg prisrčnih čestitk vzeli s seboj na pot nosilci štafetnih palic.

Naš železniški promet se je letos znova povečal

V nedeljo se je v Beogradu sestel plenem centralne uprave Sindikata železničarjev Jugoslavije. Na zasedanju je bilo ugotovljeno, da so naše železnice v prvem letošnjem četrtletju prepele za 14,5% več potnikov in za 6% več blaga kakor v istem razdobju lanskega leta. V tekmovalju za prevoz težkih vlakov so dosegli povečanje obremenitve vlakov povprečno za 29% in povečanje hitrosti za 3%. Kolektivni železniških kulinic pa so prihranili mnogo premoaga. Potrošnja premoaga je bila v prvem letošnjem četrtletju nasproti normi znižana za nad 21%.

Vlada FLRJ hoče čim bolj okrepiti mednarodni položaj Jugoslavije

ODGOVORI MINISTRA MILENTIJA POPOVIČA IN POMOČNIKA ZUNANJEGA MINISTRA LEONA MATEŠA NA SEJI ZUNANJEPOLITIČNEGA ODBORA LJUDSKE SKUPŠČINE NA RAZNA VPRAŠANJA S PODROČJA MEDNARODNIH ODNOSOV NAŠE DRŽAVE

Beograd, 22. maja (Tanjug). Na javni seji odbora za zunanje zadeve Ljudske skupščine FLRJ sta na vprašanja več ljudskih poslancev o mednarodnih odnosih naše države odgovarjala ministar za zunanjo trgovino Milentije Popovič in zastopnik ministra za zunanje zadeve Leo Mateš.

Odgovarjajoče na vprašanja o pomoči ZDA naši državi se je ministar za zunanjo trgovino Milentije Popovič najprej dotaknil nekaterih sodobnih problemov v mednarodnih ekonomskih odnosih in tistih naših glavnih gospodarskih problemov, ki so z njimi v zvezi. Dejal je, da je neenakomerni razvoj ekonomskih sil na svetu, ki je značilen za kapitalistični način proizvodnje, povzročil posebno zaradi druge svetovne vojne velikanske, lahko bi rekli bistvene spremembe v mednarodnih ekonomskih, s tem v zvezi pa tudi političnih odnosih. Izredno narasle proizvodne sile so še bolj poglobile jezo med najbolj razvito državo ZDA in gospodarsko zaostalimi, posebno pa kolonialnimi državami.

Ta razlika povzroča velikanske težave pri delovanju svetovnega gospodarstva. V nadaljnjem razvoju pa je nevarna celotnemu sistemu svetovnega gospodarstva.

Velika zaostalost nekaterih držav in ozemelj prav zelo ovira svetovno

zamenjavo, ki jo nujno zahtevajo današnje razvite proizvodne sile. Te sile potrebujejo mnogo širše svetovno tržišče, prav zaostalost drugih držav pa omejuje to tržišče in postaja ovira za nadaljnji razvoj.

Zaostale države, posebno pa najbolj zaostale in kolonialne, niso gospodarsko sposobne, da bi z investiranjem v kapitalni graditve dvignile svojo gospodarsko moč v takem obsegu in tako hitro, kot je najmanj potrebno, da bi se obdržalo ravnotežje in omogočilo kolikor toliko normalno delovanje svetovnih ekonomskih odnosov. Zato je do bil problem mednarodnega finansiranja širši pomen, doživel je nekatere spremembe v svojem bistvu in spremenil je svoje oblike. Z drugimi besedami, gospodarski razvoj je privedel do položaja, da je postalo finansiranje zaostalih in nerazvitih držav eden izmed najvažnejših sodobnih svetovnih ekonomskih problemov, finansiranje teh držav je postalo mednarodni problem in nujnost.

Razumljivo je, da delujejo tu tudi razni politični činitelji. V vseh državah, kar pa je posebno važno pri današnjem položaju, v gospodarsko najbolj zaostalih, se razvija in krepi gibanje za osvoboditev in ustanovitev samostojnih narodnih držav. Gospodarska podlaga in smoter teh gibanj je odprava vseh tistih pogojev, ki so ovirali njihov razvoj: starih zaostalih fevdalnih odnosov v teh državah ter s tem v zvezi sistema kolonialnega izkoriščanja — kar naj bi odpravilo bedo in siromaštvo. To še bolj zaostre celotni problem in ga dela še bolj perečega. Kar pa je treba posebno poudariti, je, da so prav ti politični činitelji najvažnejši in da zahtevajo novih oblik za reševanje teh problemov. Prav ti činitelji izpodkopavajo in večkrat uspešno onemogočajo stari kolonialni sistem.

Najbolj splošno rečeno, prav ti politični činitelji so povzročili, da je postalo vprašanje mednarodnega finansiranja eno izmed najvažnejših mednarodnih političnih problemov. Zahtevajo pa čim bolj demokratično vsebino in obliko za njegovo rešitev.

Toda neenakomerni razvoj, zlasti v zvezi z drugo svetovno vojno, z velikanskimi opustošenji, ki jih je pretrpel v Evropi in izredno hitrim naraščanjem proizvodnih sil v Ameriki, je privedel do tega, da so vse evropske države, pa tudi najbolj razvite, postale po vojni v primeri z Ameriko gospodarsko deficitne.

Po podatkih Združenih narodov je primanjkljaj Evrope (samo zahodno-

evropske države, ki sodelujejo v Marshallovem načrtu) znašal: leta 1938 0,7 milijarde dolarjev, leta 1947 4,8 milijarde dolarjev, leta 1948 3,2 milijarde dolarjev.

To novo gospodarsko dejstvo je vneslo nov element v svetovno gospodarstvo, ustvarilo je nove motnje v čisto gospodarskem funkcioniranju svetovnega gospodarstva in seveda ustvarilo tudi nove politične težave in probleme.

Prav tako je novo dejstvo v mednarodnih odnosih tudi brezplačna pomoč Amerike mnogim deficitnim in zaostalim državam. Pojasnilo tega pojva moramo iskati v zgornjih razlogih. Primanjkljaji posameznih držav so tako veliki, da bi bilo njihovo reševanje z rednimi posojili skoraj nemogoče. Posojila bi namreč tako močno obremenila gospodarstva teh držav v prihodnosti, da jih države ne bi mogle vrniti, bodisi zato, ker so deficitni veliki, bodisi zato, ker so perspektive njihovega razvoja gospodarstva take, da v daljšem razdobju niso sposobne uravnovesiti svojih plačil.

V bistvu ima brezplačna pomoč nalogo, da vsaj deloma ublaži prepad, ki je nastal zaradi neenakomernega razvoja, da vsaj deloma reši in odpravi tiste najtežje posledice takega razvoja, ki groze obdržanju celotnega sistema ali funkcioniranju gospodarskega stroja posamezne države.

Tov, Milentije Popovič je nato še razložil, zakaj finansiranje po privatnih bankah ne more biti uspešno.

Seveda je osnova vseh mednarodnih gospodarskih odnosov kapitalistična. Vsi ti problemi so nastali kot posledica kapitalističnega razvoja svetovnih gospodarskih odnosov, trajno pa morejo biti rešeni samo na temelju zares socialističnih odnosov. Toda prav zato, ker se vse to razvija na kapitalistični osnovi, imamo zelo različne težnje — gospodarske in politične — na tem področju, od najbolj reakcionarnih do najbolj demokratičnih. Najbolj reakcionarne so tiste, ki odpravljajo gospodarske stike na svetu in ustvarjajo bloke, iz česar izvira neposredna nevarnost vojn, onemogočajo sleherni finančiranje in pomoč, izkoriščajo financiranje in pomoč za politično zatiranje in za dušenje gospodarske samostojnosti posameznih narodnih gospodarstev in narodne neodvisnosti posameznih držav. Izkoriščajo svoje prednosti, da posamezne države ali skupine držav spravijo popolnoma pod svoje nadzorstvo, izkoriščajo gospodarsko moč svoje državne sile, da ostale države podre. Na podlagi tega se pojavljajo tudi želje in težnje za ustanovitev neke superdržave, ki naj bi vse združila, to je vse postavila

pod svojo peto. Te težnje se pojavljajo povsod kot sestavni del reakcionarnih tokov, lastnih kapitalizmu, zlasti na današnji stopnji razvoja, ko postaja v kapitalizmu čedalje bolj odločilna gospodarska moč državni kapitalizem.

Zlasti je tipična politika sovjetske vlade.

Nato je ministar za zunanjo trgovino poudaril, da bi bila najbolj demokratična pot in oblika financiranja v današnjih razmerah nedvomno po Združenih narodih ter na načelih, na katerih so Združeni narodi ustanovljeni, kar pa preprečujejo reakcionarne sile, zlasti pa Sovjetska zveza, in se zato praktično mednarodno financiranje in pomoč izvajata predvsem izven Združenih narodov.

Naša država spada med zaostale države, če že ne v vrsto najbolj zaostalih, zlasti če njeno gospodarsko moč primerjamo s prirodnimi bogastvi in gospodarskimi možnostmi. Industrializacija ima ta smisel, da z razvijanjem proizvodne sile države dvigne življenjski standard in usposobi narodno gospodarstvo za vsestranske gospodarske odnose z drugimi državami. Toda sama industrializacija angažira velika sredstva, kar se neposredno kaže v našem izvozu in uvozu in v naših mednarodnih plačilih.

Naša država sodi tudi med tiste evropske države, ki so razmeroma največje trpele zaradi vojne. Tudi suša, inforbirojska blokada ter politični položaj, v katerem se je znašla naša država pri obrambi svoje neodvisnosti, ko moramo že več let dajati velika sredstva za krepitev naše obrambne sposobnosti, vse to je vplivalo na to, da se je v našem gospodarstvu pojavil primanjkljaj v mednarodnih plačilih, kar je ustvarilo velike težave v gospodarskem življenju glede življenjske ravni ljudstva.

Za primanjkljaj v plačilni bilanci je značilno dejstvo, da je izrazilo začasn. Vse ekonomske analize in tudi najbolj črnoledne, dokazujejo, da se z izvršitvijo nameravane industrializacije rešuje tudi vprašanje primanjkljaja. Industrializacija bo povečala naš izvoz v mnogih panogah, zmanjšala potrebo po uvozu mnogostevilnih drugih predmetov, zmanjšala potrebo po uvozu strojev in naprav in, kar je zlasti važno, zmanjšala bo potrebo po uvozu vseh potrebščin za narodno obrambo. Naše gospodarstvo pa bo sposobno, da bo več ali manj samostojno oskrbovalo našo armado. — To pa pomeni — čim prej j bomo končali kapitalno graditve in sprostilili nove kapacitete na podlagi naprav, ki jih sami izdelujemo in ki Nadaljevanje na 2. strani

PARIŠKA KONFERENCA

Pariz, 22. maja (AFP) Na današnjem sestanku so namestniki zunanjih ministrov razpravljali o sovjetskem predlogu za vključitev Atlantskega pakta in ameriških prekomorskih oporišč v dnevni red morebitne konference zunanjih ministrov.

Britanski delegat Ernest Davies je dejal, da tri zahodne velesile ne morejo dovoliti razpravljanja o paktu, ki razen Francije, ZDA in Vel. Britanije obvezuje še 9 drugih držav, medtem ko ZSSR ni njegova članica. Davies je dodal, da bo sestanek zunanjih ministrov možen, če bo Gromiko umaknil svoj predlog o Atlantskem paktu. Predstavniki ZSSR Gromiko je izjavil, da ni nobeden izmed dokazov zahodnih delegatov proti sprejemu Atlantskega pakta na dnevni red prepričljiv pa tudi ne utemeljen. Prihodnja seja bo jutri popoldne.

Kredit za pariško zasedanje Generalne skupščine OZN

Pariz, 22. maja (AFP). Francoska narodna skupščina je odobrila kredit 485,5 milijona frankov, za stroške šestega zasedanja Generalne skupščine OZN. Prihodnje zasedanje Generalne skupščine bo namreč letošnje jesen v Parizu.

ZDA predlagajo ustanovitev komisije za kontrolo oboroževanja

New York, 22. maja (AFP). Ameriška delegacija v Združenih narodih bo predlagala ta teden, naj bi namesto komisije za atomsko energijo in komisije za konvencionalno oborožitev ustanovili komisijo za kontrolo oboroževanja in oboroženih sil. Poglavitna naloga te komisije bi bila, da pripravi popolne in vskladene načrte za mednarodno nadzorstvo celotne oborožitve in vseh oboroženih sil, da se omeje in zmanjšajo oborožene sile in oborožitve, vstevši notranje sile varnosti in policije. Ta komisija naj bi tudi sestavila načrt za postopno izvajanje sistema nadzorstva in reguliranja oborožitve in oboroženih sil.

Britanska parlamentarna delegacija odpotovala v Makedonijo

Britanska parlamentarna delegacija je včeraj obiskala Ljudsko skupščino FLRJ, kjer so se njeni člani pogovarjali z našimi ljudskimi poslanci. Sinoči je bil sprejem v prostorih britanskega veleposlaništva. Sprejema so se udeležili tudi podpredsednik zvezne vlade Edvard Kardelj in Aleksander Ranković, zvezni ministri Osman Karabegović, Rato Dugonjić in Sava Kosanović, predsednik vlade LR Srbije Peter Stambolić in člani diplomatskega zbora, med katerimi je bil tudi veleposlanik ZDA g. Allen. — Danes je britanska parlamentarna delegacija odpotovala v LR Makedonijo.

Naša rečna pristanišča dobe 12 električnih žerjavov

Jugoslovanska rečna plovba je letos začela obsežna dela za mehanizacijo nakladanja in razkladanja in za ureditev operativne obale v naših najvažnejših rečnih pristaniščih. Rečna pristanišča v Capragu, Sisku, Zabržju, Vukovaru, Smederevu in Brčkem bodo dobila 12 novih električnih žerjavov, nekatera pristanišča pa bodo opremljena tudi z elevatorji za žito in drugimi modernimi napravami za razkladanje in nakladanje. Pristanišča v Capragu pri Sisku, kjer bodo v glavnem prekladali bosanski les in pirtno rudo z Majdanpeka na železniške vagonce za nadaljnji prevoz do Reke, bo že letos eno izmed naših najmoderneje opremljenih pristanišč za tovrni promet, ki bo urejeno za letni promet 180 tisoč ton blaga. To pristanišče bo dobilo 2 električna žerjava. Razen tega grade novo operativno obalo za pristajanje rečnih ladij. Tudi v Zabržju pri Obrenovcu ob Savi naglo napredujejo dela za mehanizacijo pristanišča. Tu še postavljajo podnožje za nov električni žerjav. Hkrati grade novo operativno obalo in nakladalne rampe. Pospešena izvršitev teh del je važen pogoj, da bo letos naša rečna plovba lahko izvršila svojo veliko prevozno nalogo.

Podaljšanje železniške proge do gradbišča hidrocentrale Zvornik

Pred meseci so začeli graditi 3,7 kilometra dolgo normalnotirno železniško progo od železniške postaje Mali Zvornik, kjer se konča proga Sabac-Zvornik do gradbišča velike hidrocentrale na Drini. Podaljšek proge Sabac-Zvornik bo dovršen do začetka julija, kar bo znatno olajšalo gradnjo hidrocentrale, ker ne bo več treba s kamioni dovažati na gradbišče cementa, železa in drugega materiala.

VREME

Davi je bilo v Sloveniji sončno vreme s spremenljivo oblačnostjo in najnižjo temperaturo 5°C na Jezerskem. Ob 7 zjutraj je bil zračni pritisk v Ljubljani 758,5 mm, temperatura zraka 12,6°C, najnižja temperatura 11,9°C, relativna vlažnost 83%, oblačno 3/4, vidljivost 6 km. Napoved za četrtek: Pretežno lepo vreme z jutranjo meglo po kotlinah. Temperatura med 4°C in 22°C.

Storili bomo vse, da bomo sposobni braniti vsako ped naše zemlje

Naše vojno letalstvo je dobilo za svoj praznik novo letališče, ki ga je slovesno izročil v uporabo, namestnik ministra za narodno obrambo generalni polkovnik Ivan Gošnjak. Slavnosti so se udeležili član Politbiroja CK KPJ Franc Leskošek in drugi člani zvezne vlade ter nekateri člani vlade LR Srbije.

V svojem govoru je generalni polkovnik Gošnjak poudaril, da pomenijo taki in podobni objekti v naši državi, ki nima nobenih napadalnih namenov, nov prispevek za mir. To pomenijo sploh vsi naši napori za okrepitve naše armade, ker spoštujemo svobodo in neodvisnost drugih držav.

Ko je opozoril, da so Bolgarija, Rumunija in Madžarska prekršile pogodbe o oborožitvi, je naglasil, da je v zelo zaostrenem mednarodnem položaju zvezna vlada sklenila, da bo naša država, če bo potrebno, nabavila v inozemstvu orožje za našo armado. V drugem položaju smo prej lahko računali, da bomo imeli dovolj časa,

da se oborožimo s svojim lastnim orožjem, danes pa je položaj tak, da ne moremo dovoliti, da bi naši armadi česar koli primanjkovalo.

Ker so v zadnjem času nekateri tuji listi pisali, da bi se naša armada v primeru vojnega napada umaknila v hribe ter s sovražnoju prepustila svoje ozemlje, je med drugim dejal:

»Ni potrebno, da bi pobijali take trditve. Morda bi kdo želel, da bi se mi z armado umaknili v hribe, toda mi ne bomo nicesar storili, kar bi napadcu olajšalo delo. Pač pa bomo storili vse, da bomo sposobni braniti vsako ped naše zemlje, kakor so jo branili naši slavni predniki. Vsak, ki sanja o tem, da bi zaslužil našo državo in nam vzel svobodo, naj ve, da ga bodo složni narodi Jugoslavije pričakali ne šele v hribih, temveč da ga že pri prvih korakih čez mejo čaka smrt in uničenje.»

Po govoru so piloti vojnega letalstva izvajali razne vaje z letali domače konstrukcije.

Kitajska ofenziva se ustavlja na vsej fronti

Poveljstvo čet OZN pričakuje, da bodo Kitajci znova poskusili nadaljevati ofenzivo

Tokio, 22. maja (Reuter). Kitajska ofenziva v Koreji se polagoma ustavlja na vsej fronti. Kitajske in severnokorejske enote so zapustile mostiče južno od Canganga na zahodnem delu fronte. S tem je odpravljena nevarnost, ki je še pred nekaj dnevi grozila desnemu krilu oboroženih sil združenega poveljstva pri Seulu. Na vzhodnem delu fronte, kjer operira druga ameriška divizija, je sovražnik pritisk precej popustil. Opazili so tudi, da se kitajske sile umikajo proti severu. V štiri dni trajajočih bojih na tem sektorju so kitajske enote izgubile 37.750 vojakov. Skupne kitajske izgube v tej petdnevni ofenzivi cenijo na 80.000 vojakov. Kitajske in severnokorejske sile se znova zbirajo na vzhodnem delu fronte in deloma na srednjem. Izvid-

niki združenega poveljstva trdijo, da so opazili večje kitajske sile na cestah Vančong-Cunčong, Indže-Handži-Hongčong in vzhodno od Cunčonga. Stabi posameznih enot združenega poveljstva pričakujejo, da bodo Kitajci znova poskusili nadaljevati ofenzivo. Kljub temu, da se umikajo na vseh delih fronte, pa Kitajci izvajajo ponekod napade v manjših skupinah po 500 moč.

Perzija očita ZDA vmešavanje v petrolejski spor

Teheran, 22. maja (Un. Pr.) Perzijsko zunanje ministrstvo je izdalo poročilo, ki graja stališče ZDA v sporu med Perzijo in Veliko Britanijo.

V zvezi z zadnjim britanskim noto so obveščeni krogi zvedeli, da bo Perzija odklonila britanske predloge za rešitev petrolejskega spora, razen če je Vel. Britanija pripravljena sprejeti nacionalizacijo Anglo-iranske petrolejske družbe kot dejstvo. Perzijski strokovnjaki in drugi visoki državni funkcionarji se posvetujejo o novem odgovoru perzijske vlade Vel. Britaniji.

Agencija France Presse poroča, da je Anglo-iranska petrolejska družba danes popoldne prejela noto, s katero perzijska vlada odklanja ponudbo družbe, da bi spor rešili z arbitražo. Predstavnik družbe je izjavil, da se po tem koraku perzijske vlade ne izključuje možnost, da se bo družba obrnila na mednarodno razsodišče v Haagu.

V isti noti je perzijska vlada zahtevala, naj družba določi predstavnike, ki bodo po zakonu o nacionalizaciji sodelovali pri likvidaciji Anglo-iranske petrolejske družbe.

Perzijski notranji minister je izročil ameriškem veleposlaniku v Teheranu noto, s katero perzijska vlada obsoja ZDA zaradi vmešavanja v spor glede vprašanja petroleja. V noti se izraža začudenje, da vlada ZDA, ki do ne-

v Okinavi in iz Japonske izvedli preteklo noč več napadov ter metali težke bombe na objekte vzdolž fronte. Veletrdnjave »B29« so napadale hkrati s kopnimi silami ter z topniškim ognjem z ladij.

Sprico embarga proti LR Kitajski je pekinški radio v večerašnji oddaji navedel, da ti novi ukrepi OZN ne bodo oslabili vojaške zmogljivosti Kitajske. OZN in ZDA, da so s svojim ravnanjem dokazale, da so sovražnik kitajskega naroda.

Perzija očita ZDA vmešavanje v petrolejski spor

davno ni navajala svojega stališča do nacionalizacije petrolejske industrije, priporoča sedaj Perziji, naj bi se spor z Anglo-iransko družbo rešil z arbitražo. Na koncu naglašajo perzijska vlada, da mora izjaviti sklep parlamenta o nacionalizaciji petrolejske industrije, ker bi lahko silehna neodločnost samo izkrcala ostro nezadovoljstvo pri perzijskem ljudstvu.

AFP poroča, da imajo vladni krogi v Washingtonu obtožbe perzijske vlade o vmešavanju ameriškega zunanjega ministrstva v perzijske notranje zadeve za neosnovane. V Washingtonu še vedno upajo, da bo britanska vlada le priznala zakon o nacionalizaciji petrolejske industrije in da so še možna neopredna pogajanja med Teheranom in Londonom.

London, 22. maja (Tanjug) Britanska proizvodnja avtomobilov se je v prvem trimesečju t. l. zmanjšala za 9,6% v primeri s prejšnjim četrtletjem. Hkrati so opazili tudi nazadovanje izvoza. Medtem ko so od 166.300 avtomobilov, kolikor jih je bilo izdelanih v zadnjem trimesečju minulega leta, izvozili 102.300, so v prvem trimesečju letošnjega leta izdelali 123.000 in izvozili 88.800 avtomobilov.

Odgovori ministra Milentija Popovića

Nadaljevanje s 1. strani

Jih bomo dobili z že sklenjenimi krediti in posojili, temprej bomo rešili vprašanje našega primanjkljaja.

Primanjkljaja lahko razdelimo v dve kategoriji. Del, ki je nastal zaradi potrebe po uvozu industrijske opreme, znaša približno 225 milijonov dolarjev. Te vsote ne moremo plačati v dolocenem roku in smo se zato obrnili na tujino, predvsem na Mednarodno banko za dolgoročna posojila. Drugi del je tekoči primanjkljaj in se nanaša na kritje tekočih potreb gospodarstva. Je rezultat predvsem velikih potreb za narodno obrambo in izredno velike suše, ki je lani prizadela našo državo, zaradi česar se je naš izvoz občutno zmanjšal in tudi letos ne bo mogel dosegati svoje normalne ravni iz leta 1949. Ta tekoči primanjkljaj seveda izvira iz dejstva, da želimo, da bi se življenjska raven ljudstva nazivlje navedenim delovno vzdržala na ravnini, ki je bila pred veliko sušo, to pa pomeni, da jo glede na sedanje stanje nekoliko poravnamo. Tudi zanj je značilno, da je samo začasen in da bo ostal leta 1951 in 1952. Vse to govori za to, da leta 1953, seveda če ne bodo vplivali nekateri novi, sedaj še nepoznani razlogi in motnje, ne bo več tega primanjkljaja.

Če ne bi zadovoljivo rešili vprašanja sedanjega primanjkljaja, bi imeli izredno velike težave pri nadaljnjih kreditivnih obrambnih sposobnosti države, doloceno zadrževanje v času kapitalne graditve in potemtakem tudi posojilnega roka, ko bo naše gospodarstvo v celoti sposobno odpraviti primanjkljaj v mednarodnih plačilih. Zlasti velike težave pa bi imeli pri varovanju življenjske ravni, ki bi vsekar padla. Za rešitev tega vprašanja v letih 1951 in 1952 se je naša vlada obrnila za pomoč na vlado ZDA. Del pomoči v znesku 29 milijonov dolarjev smo že dobili. Vlada se pogaja tudi z vlado Velike Britanije o istem vprašanju. Toda sedanji tekoči primanjkljaj, čeprav je nastal iz razlogov, ki so bili izven naše moči, se mora vendarle vzeti kot najslabša stran našega gospodarskega življenja tako trenutno, kakor glede na perspektivo našega nadaljnjega razvoja. Le-ta ogroža našo življenjsko raven in tudi tempo nadaljnje graditve, kakor tudi krepitve naše narodne obrambe. Zavaljo tega je poglavitna gospodarska naloga odprava tekočega primanjkljaja v dolocenem roku t. j. v leto 1953. Zato je potrebno, da se dokončno zaceti industrijski objekti, ki nam morejo dati novo proizvodnjo v letih 1951 in 1952 in za katere lahko trdimo, da imajo zagotovljeno vsa orodja. Temu se morajo podrediti vsa druga investicijska dela. Delo na ključnih objektih, če ga gledamo iz tega vidika, dobiva svoj polni značaj. Brez takšne rešitve ne bi mogli odpraviti sedanjega primanjkljaja, marveč bi morali dovoliti, da se vnaprej in dolgo časa ostane ta najslabši in najneugodnejši činitelj našega gospodarskega življenja. Nadalje je potrebno izredno varčevanje s tistimi izdelki, ki jih uvažamo oziroma, ki bi jih lahko izvozili in so potrebni izredni napori, da se po čista izvzvo našega blaga v tujino.

Pri pralitičnem reševanju problema so nastajale razne težave. Znano je, da so države Zahodne Evrope organizirane v Marshallovem načrtu, da so ustvarile organizacijo za evropsko gospodarsko sodelovanje in evropsko plačilno unijo, v katerih rešujejo skupne probleme. Po teh organizacijah tudi dobivajo podporo od ZDA. Poleg tega imajo v ZDA zakone in prakso, po katerih se odločajo in izvajajo ti posli. Toda specifičnost našega položaja na svetu ter naša mednarodna politika je zahtevala tudi nekatero specifičnost pri reševanju takih vprašanj. Toda do sedaj se je posrečilo premagati tudi

take nastale težave in, kakor vam je znano, smo dobili od ZDA pomoč v hrani v vrednosti 70 milijonov dolarjev, pred kratkim pa tudi pomoč v surovinah v vrednosti 29 milijonov dolarjev. Dovolj je, če pogledamo, pa bomo videli, da ni ničesar, kar bi ogrozilo, ali vsaj deloma prizadelo katero koli načelo naše mednarodne politike ali katero koli načelo, na katerem temelji delo Združenih narodov.

To je nedvomno uspeh naše mednarodne politike na splošno, ekonomske politike pa še posebej, in pozitivni koraki naprej v našem boju za neodvisnost in mir. V tem je treba prav tako videti tudi uspeh našega mirovljubnega mednarodnega sodelovanja, ker lo dejansko dokazuje, da je mogoče le tekoča trgovina, marveč tudi širše in globlje gospodarsko sodelovanje, v kateri se razvija socialistična družbena ureditev, in kapitalistično državo.

Prav tako so pogajanja z vlado ZDA in Velike Britanije o rešitvi obstoječega deficita. Po obvestilih, ki jih je sprejela naša vlada, se v Londonu pripravljajo posvetitve zastopniki vlad ZDA, Velike Britanije in Francije o nadaljnjih brezplačnih pomoči našim državi. Pomoč 29 milijonov dolarjev je del pomoči, o kateri so sedaj pogajanja. Na podlagi dosedanjega poteka razgovorov, prav tako pa tudi na podlagi načina, kako je bil rešen prvi del 29 milijonov dolarjev pomoči, upamo, da se bodo ta pogajanja ugodno končala.

V teku so tudi pogajanja z Mednarodno banko za podelitev posojila ali več posojili naši državi za nabavo investicijskih dobrin. Prvi stiki in razgovori so bili avgusta 1949, ko je bila prva mislija te banke v naši državi. Razgovori so se nadaljevali lani avgusta, ko je obiskal našo državo predsednik Mednarodne banke G. Black. Od tedaj so razgovori stalno v teku in sedaj jih imajo v Washingtonu, pa še niso končani.

Nato je pomočnik ministra za zunanje zadeve Leo Mates odgovoril na vprašanja ljudskega poslanca Dobroslava Tomaševića glede izjave, ki jo je dal 12. aprila uredniku »Borbe« namestnik ministra za zunanje zadeve Veljko Vlahovič, in v kateri je bilo rečeno, da je naša vlada napravila korake za nabavo nekaterih potrebščin v inozemstvu za našo armado. Ljudski poslanec Tomašević je prosil za pojasnilo o izidu teh pogajanj.

Tov. Mates je dejal, da o izidu teh pogajanj še ni mogoče povedati ničesar, vlada pa bo poslance in javnost obvestila o tem, brž ko bo to mogoče.

Clan odbora za zunanje zadeve ljudski poslanec Ivan Regent je poslal ministru za zunanje zadeve tole vprašanje: »V nekem tržaškem časopisu je bila objavljena te dni resolucija Slovensko-italijanske antifašistične unije, ki zastopa navdvanje, da je treba ustanoviti neodvisni STO, ki bi obsegalo ob sedanjih con. Nekateri časopisi v Trstu in Italiji povezujejo pojav te resolucije z domnevno spremembo stališča naše vlade do rešitve vprašanja STO. Prosim ministra za zunanje zadeve, da pojasni stališče vlade v tem primeru.«

Odgovarjajoč na to vprašanje je pomočnik ministra Leo Mates dejal: »Sprejete te resolucije je stvar politične grupacije v Trstu, ki jo je sprejela. Stališče vlade FLRJ o bodnosti STO je dovolj znano ter so ga odgovorni zastopniki naše vlade večkrat obrazložili, zato ni treba, da bi ga sedaj ponavljali. Vendar pa ni dvoma, da dokazuje ta resolucija, da tržaški Slovenci in precej Italijanov ne žele, da bi bilo njihovo mesto priključeno Italiji.

Francozi predlagajo odpravo mednarodne uprave Porurja

Pariz, 22. maja (Reuter). Na večerajšnjem sestanku zastopnikov francoskega, ameriškega in britanskega ministrstva za zunanje zadeve so se sporazumeli, da bodo izmenjali svoja mnenja o francoskem predlogu za odpravo mednarodne uprave Porurja. Pričakujejo, da bosta Velika Britanija in ZDA sporazumni z odpravo tega telesa, brž ko bo začel Schumanov načrt veljati. Zastopnik francoskega ministrstva za zunanje zadeve je izrazil upanje, da se bo ne le dosegel sporazum o odpravi mednarodne uprave Porurja, marveč tudi glede pristopa Velike Britanije k Schumanovemu načrtu, ko bo ta začel veljati.

Sestanek strokovnjakov treh zahodnih veleil, ki bo proučil francoski predlog, bo verjetno čez teden dni. Zahtevno po ukinitvi mednarodne uprave Porurja je najprej postavila Zahodna Nemčija in sicer kot pogoj za pristop k Schumanovemu načrtu.

Direkcija za informacije saarske vlade je danes sporočila, da je saarska demokratska stranka razpuščena, premoženje stranke zaplenjeno, njeno tajništvo pa zaprti in zapečateni. Saarska vlada navaja v svoji obrazložitvi, da so prepovedali stranko zaradi njene protustavne delavnosti.

Bonn, 22. maja (AFP). Britanski minister za zunanje zadeve Herbert Morrison se je večeraj sestel s predsednikom zahodnonemške socialdemokratske stranke dr. Schumacherjem. Na sestanku, ki je trajal 3 ure in pol, je Schumacher razložil Morrisonu stališče socialdemokratske stranke do Schumanovega načrta. Govorili so tudi o morebitni oborožitvi Zahodne Nemčije ter o tem, da se v Spodnji Saksiji zelo množe skrajni desničarski elementi.

Britanski minister za zunanje zadeve bo odpoval danes na Dunaj, kjer bo ostal 2 dni.

ZASEDANJE DONAVSKE KOMISIJE

Omejevanje pravic donavskih držav v korist Sovjetske zveze

Govor šefa naše delegacije Djurića na seji delovne skupine

Galac, 22. maja (Tanjug) Na večerajšnji seji delovne skupine, ki je imela nalogo pripraviti dokončni načrti pravilnika za četrto redno zasedanje Donavske komisije, je jugoslovanska delegacija izjavila, da ne more v celoti sprejeti predloga splošnega pravilnika o plovi na Donavi. Šef jugoslovanske delegacije Dragoje Djurić je poudaril, da kaže načrt pravilnika jasno težnjo po omejevanju pravic donavskih držav v korist Sovjetske zveze.

»Jugoslovanska delegacija« je poudaril Djurić, »je že od začetka zahtevala, da bi bilo delo Donavske komisije v skladu z demokratičnimi načeli, t. j., da bo imela vsaka zastopana država vedno možnost enakopravno sodelovati pri njenem delu. Toda že od začetka se je videlo, da notranja organizacija Donavske komisije ne temelji na teh načelih. Pri pripravih za reševanje vseh vprašanj ter v vodstvu komisije ne sodelujejo vse države, marveč si je to pravico pridržala izključno zase delegacija Sovjetske zveze.«

Ob začetku seje je bil na predlog predsednika Donavske komisije Preoteasa izvoljen za predsednika delovne skupine šef bolgarske delegacije Manolov. Nato so prebrali pojasnila k osnovnemu pravilniku o plovi na Donavi ter pravilnik o rečnem nadzorstvu, nakar so začeli razpravljati o načrtu pravilnika v celoti. Zastopniki Bolgarije, Češkoslovaške, Madžarske, Rumunije in Sovjetske zveze so govorili za načrt, ki ga je izdelalo tajništvo Donavske komisije.

Šef jugoslovanske delegacije Djurić si je pridržal pravico, da bo obrazložil stališče jugoslovanske delegacije obširneje na plenarnem zasedanju Donavske komisije. Protestiral je proti temu, da je dobila jugoslovanska de-

legacija besedilo načrta pravilnika samo en dan pred začetkom razprave, obrazložitev šele pred začetkom današnje seje in da pripomb jugoslovanske delegacije sploh niso upoštevani.

Ko je omenil določbe o plovi na Donavi, ki neposredno zadenejo koristi Jugoslavije in drugih podonavskih držav, je šef jugoslovanske delegacije navedel prepoved prostega splavarjenja po Donavi, kjer je Jugoslavija posebno prizadeta, ker ima zelo razpredeno rečno mrežo in razvito splavarjenje. Načrt pravilnika določa samo dolžnosti obrežnih držav do plovice, manjkajo pa dolžnosti in obveznosti za plovice ladje. To očitno koristi samo Sovjetski zvezi, drugim državam pa škoduje.

Sekretar Donavske komisije Morozov ter zastopniki Češkoslovaške, Rumunije in Bolgarije so skušali dokazati, da so bili tudi jugoslovanski predlogi upoštevani pri izdelavi načrta za pravilnik o plovi na Donavi in da je pravilnik baje sad enakopravne udeležbe vseh delegacij.

Šef jugoslovanske delegacije Djurić je nato na drobno pojasnil, v čem je nedemokratičnost dela v Donavski komisiji. Dejal je, da se skuša z navidezno formalno udeležbo vseh delegacij prikriti gosposstvo sovjetske delegacije, ki hoče zagotoviti politične in gospodarske koristi ZSSR v donavskem bazenu na škodo suverenih pravic in gospodarskih koristi drugih obrežnih držav, Jugoslovanska delegacija — je dejal na koncu Djurić — se je prav od začetka ustanavljanja Donavske komisije bojevala proti takemu načinu dela in težnjam sovjetske delegacije ter si tudi sedaj prizadeva, da bi bilo delo komisije skladno z demokratičnimi načeli mednarodnih organizacij, da bi bila zagotovljena enakopravna udeležba vseh članic ob popolnem spoštovanju njihovih suverenih pravic ter zavarovanje njihovih koristi v skladu z načeli svobodne plovice na Donavi.

Na večerajšnji seji delovne skupine je namestnik šefa delegacije Jovan Paunović zahteval, naj se iz načrta splošnih pravil plovice odstrani člen, v katerem bi prednost prehoda ob izlivih manjših rek dali ljudem na Donavi v škodo ladje, ki prihajajo po pritokih. Jugoslovanska delegacija je prav tako zahtevala, naj bi v osnovnih pravilih plovice ne govorili o posebni upravi za odsek Genje-Rajka, temveč samo o upravi na odseku Gapčikovo-Genje, kot to določa donavska konvencija.

Večina je sklenila, naj se členu, glede katerih sta bila stavljena dodatna predloga, sprejmeta ali zavrneta na prihodnji seji.

V nekaj vrstah

London, 22. maja (Tanjug) V Britaniji se je začela množična proizvodnja nove srčje letal na raketni pogon, ki so najmoderneje opremljena in preskrbljena z radarjem. Letala bodo imela dva člana posadke in so nova verzija nočnega lovca tipa »Venon«, ki je pokazal odlične uspehe.

Madrid, 21. maja (Un. Pr.) Najmanj 50% oseb, ki so bile aretirane pri nedavnih stvkih v Španiji, bodo postavljeni pred sodišče. Vlada je nadalje izdala tiralico za voditelji stavke, da bi preprečila protestno stavko v Madridu, ki naj bi bila v četrtek. Vlada je ukazala policiji, naj uporabi strelna orožja, če bi kljub temu prišlo do stavke.

London, 21. maja (Reuter) Admiral Sir Rhoderick Mc Grigor je imenovan za prvega lorda admiralitete in za načelnika generalštaba severnega brodrovja. Sir Rhoderick Mc Grigor, ki je sedaj star 58 let, je poveljeval v zadnji vojni ladji »Renown«, ko je bila potopljena nemška bojna ladja »Bismarck«.

ZASEDANJE MESTNEGA LJUDSKEGA ODBORA LJUBLJANE

Zmanjšanje števila poverjeništev

Včeraj popoldne se je Mestni ljudski odbor Ljubljane zbral k svojem tretjemu rednemu zasedanju, ki mu je predsedoval tov. Vlado Krivic. Po prispegi dodatno izvoljenih 10 odbornikov Mestnega odbora so prešli na dnevni red, na razpravo o reorganizaciji izvršilnega odbora in upravnega aparata, — v tej zvezi bodo izvolili nov izvršilni odbor; o poteku preteklih zborov volivcev in o poročilih komisij, izvoljenih na prejšnjem zasedanju za proučitev stanja preskrbe z mlekom in z gorivom, obrtne dejavnosti in drugih.

Tovariš Matija Maležič je nato utemeljeval predlog za reorganizacijo izvršilnega odbora, skliceval se je na nedavno reorganizacijo zvezne in republiških vlad ter s tem povezano osamosvojitve zveznih in republiških podjetij, na delike sprostive v planu, nove finančne predpise in na dosedanja diskusija o organizaciji ljudskih odborov. Glede na vse to je potrebno, da se tudi v Ljubljani gospodarska podjetja in družbene ustanove postavijo na lastne noge in da se ljudski odbor preneha administrativno vmešavati v njihovo tekoče upravljanje. V samem ljudskem odboru pa je treba poživiti delo tako, da bodo vsajoma (ponekod v rajonih že lahko takoj) odbori ljudskih odbornikov za posamezne panoge uprave ob sodelovanju državljanskih nadomestil plačane poverjenike oz. izvršilni odbor, kot vmesni člen med plenomom in aparatom ljudskega odbora, sploh. Nadaljnja demokratizacija je možna le, če na drugi strani razvijamo udeležbo državljanov v oblasti. To se pravi, da moramo izredno skrbeti za zboljšanje dela svetov in komisij državljanov ter zborov volivcev. Upravni aparat ljudskega

odbora pa je treba strokovno izpopolniti in mu dati več prostosti, da bo lahko samostojno izvrševal vse one posledice, ki so s predpisi dovolj opredeljene, in da ga tudi sicer ne bo nič oviralo v boljšem hitrejem poslovanju. Tajnik, pravni strokovnjak, naj bi bil najvišji uslužbenec in obenem administrativni šef aparata, ki ga politično vodijo in kontrolirajo odborniki ljudskega odbora.

Na ta način se bo izvršilni odbor lahko takoj zmanjšal za 7 poverjenikov in se bo tudi upravni aparat že nadalje krčlil. Po ukinitvi ali združitvi nekaterih poverjeništev in svetov bi v okviru Mestnega ljudskega odbora ostala naslednja poverjeništevna in svetov: *gospodarski svet*, v katerem bi bili poleg poverjenikov za gospodarske resore tudi predstavniki podjetij in gospodarski strokovnjaki (v okviru gospodarskega sveta bi bila tudi uprava za plan); *poverjenstvo za fit nce*, poverjenstvo za *notranje zadeve in poverjenstvo za delo s posredovalnico za delo; poverjenstvo za trgovino in gostinstvo; svet za komunalne zadeve in gradnje; poverjenstvo za stanovanjske zadeve; svet za zdravstvo in socialno skrbstvo; svet za prosveto in kulturo; poverjenstvo za obrt in industrijo.*

Razprava je pokazala, da je pri krčenju aparata in poslov ljudskega odbora potrebno poleg preudarnosti tudi polno zaupanje v upravne odbore in delavske svete podjetij, ki so že doslej pokazali toliko več sposobnosti, kolikor bolj so bili samostojni in odgovorni za svoje delo.

Ob koncu večerajšnje seje so izvolili klub poslancev. Zasedanje se danes nadaljuje.

Donavska konferenca

Reka Donava je bila že od nekdaj glavno prometno sredstvo Srednje Evrope. Bila je mrtva priča burni zgodovini Srednje Evrope, videla je najrazličnejše armade, cesarje, trgovce in potnike, do prave veljave pa je prišla šele z nastopom kapitalizma, ko je z nekaterimi izboljšavami postala plovna za sodobne rečne parnike od Crnega morja do Dunaja in dalje. Na pritisk veleil je s pariškim dogovorom Donava postala (1856) mednarodna reka, s čimer so jo lahko pričele neusmiljeno izkoriščati ali bolje, začelo se je izkoriščevanje obalnih držav, ki na žalost do danes še ni prenehalo, ampak je bišje izkoriščevalce Anglijo, Francijo in Italijo zamenjala — Sovjetska zveza.

Po drugi svetovni vojni 30. julija 1948 je bila na konferenci v Beogradu, kjer so sodelovali delegati 11 držav, razglašena donavska konvencija iz l. 1921 za neveljavno in sprejeta nova, ki je sicer obdržala določbo o mednarodnosti Donave in svobodni plovi, vendar pa je zagotovila suvereniteto obalnim državam. Nova konvencija je uredila vsa vprašanja uprave, tehnična in finančna vprašanja in poslovnik. Kazalo je, da je vprašanje plovice po Donavi dokončno rešeno. Zgodilo se je drugače. Obalne države (države Informbiroja) so hočeš-nočeš prodale svojo suvereniteto Sovjetski zvezi, s čimer si je le-ta v Podonavski komisiji zagotovila absolutno gospostvo. Edina država, ki se ji je upala na dosedanjih zasedanjih upirati, je bila FLRJ — zaradi brezhibnega glasovalnega stroja seveda brezuspešno. S pomočjo istega stroja je postal sovjetski delegat, sekretar komisije, direktor, ki ni odgovoren za svoja dejanja nikomur. Na lanskem zasedanju ni bil sprejet niti en sam predlog naših delegatov. Zbrani delegati so zato tembolj poslušno sprejemali sovjetske predloge, ki so stremeli za tem, da bi olajšali »trgovino« Sovjetski zvezi, katera je po zapletih nemških in avstrijskih ladij postala na Donavi najmočnejša glede na plovi park in dobiček, medtem ko so njeni izdatki zaradi kratke obale v njeni posesti in malega števila pristanišč mnogo manjši kot stroški ostalih držav — podpisnik konvencije. Stročje malim državam, dobičke veliki bratski Sovjetski zvezi!

Četrto redno zasedanje Podonavske komisije se bo začelo 23. t. m. v Galcu, kamor je že prispela tudi naša delegacija. Na tem zasedanju bo Jugoslavija sprožila predvsem vprašanje dzerdapske ožine, ki je pod jugoslovansko-romunsko upravo. V zadnjem letu so namreč Romuni s preiskovanji, z grožnjami, z zavlačevanjem pri izdajanju legitimacij itd. onemogočili našim predstavnikom delo v upravi. Še več, z neupravičenimi manipulacijami pri pristopnih skajšajo Romuni našo državo oskudovati tudi finančno, pri čemer bi mimogrede pripomnili, da je prispevek FLRJ — 6 milijonov dinarjev — celo znatno večji od našega prispevka OZN. Čeprav imajo naši delegati — po dosedanjih izkušnjah — malo upanja na uspeh, bodo vendarle skušali doseči revizijo začasne ureditve uprave Džerdapa z dne 5. oktobra 1945, kakor tudi odstraniti vse ostale nepravilnosti, ki se godijo. Naša država, ki ima močno rečno mornarico (335.806 br. reg. ton), sodobne obalne naprave in pristanišča, ki so med najboljšimi na Donavi, upravičeno pričakuje, da bodo njeni predlogi upoštevani. — V nasprotnem primeru jo pač primorana brantiti svoje interese na Donavi in Džerdapu na drug način. A. F.

Truman zahteva nove kredite

Washington, 22. maja (AFP). Predsednik ZDA Truman je zahteval večeraj od kongresa, naj odobri dopolnilne kredite v znesku 1090 milijonov dolarjev za proračunsko leto, ki se začne 1. julija.

Od teh kreditov je 800 milijonov namenjenih za ustvaritev zalog surovin, ostanek pa za financiranje poslovanja ministrstev za trgovino, za notranje zadeve, za pravosodje in finančnega ministrstva ZDA.

Zapri so italijansko tovarno, ki so jo vodili delavci

Rim, 22. maja (Tanjug). Italijanska vlada je izdala odločbo, s katero odreja, da je treba zapreti tovarno »Regiane«, ki jo že 8 mesecev vodijo delavci sami, ker jo je direkcija zapustila. Opozicijski časopisje z nezadovoljstvom piše o tej odločbi, čes da bo na ta način ostalo 4000 delavcev brez zaposlitve.

